

Imię i nazwisko klasa..... data.....

Zadanie 8. (1 p.)

W 1925 r. ukazała się ostatnia powieść Stefana Żeromskiego *Przedwiośnie*. Spośród podanych wydarzeń historycznych wybierz wszystkie te, które pojawiają się w akcji utworu.

A. powstanie styczniowe	C. rewolucja październikowa
B. I wojna światowa	D. wojna z bolszewikami w 1920 r.

Zadanie 9. (1 p.)

Podanym bohaterom powieści Żeromskiego przyporządkuj informacje, które ich dotyczą.

A. Cezary Baryka	1. Komunista i nacjonalista.
B. Seweryn Baryka	2. Opowiada historię o szklanych domach.
C. Hipolit Wielosławski	3. Przyjeżdża do Polski z Baku.
D. Lulek	4. Oddany służący w dworcu ziemiańskim.
	5. Zawdzięcza Cezaremu życie.

Zadanie 10. (4 p.)

Przeczytaj uważnie fragment wypowiedzi historyka literatury Artura Hutnikiewicza.

Dramat Cezarego Baryki miał być dramatem pokolenia, które chciało wierzyć, że odrodzone państwo polskie będzie domem wolności i sprawiedliwości. Gdy rzeczywistość zaprzeczyła marzeniu, pokolenie to stanęło wobec tych samych niepokojących pytań co bohater powieści. Powieść, nie dając żadnej jednoznacznej odpowiedzi na te pytania, zarysowała jednak pewne możliwości rozwiązań. Pierwsza z nich to owa wizja szklanych domów. [...] Możliwość druga, lecz mieszcząca się w granicach celów całkowicie realnych, to ów umiarkowany, ostrożny, ewolucyjny program Gajowca [...]. Pozostała więc rewolucja, owa trzecia możliwość, w przekonaniu pisarza najzupełniej realna. Tej właśnie możliwości obawiał się najbardziej.

- 10.1. Jakie trzy możliwości rozwiązań sytuacji w Polsce sugeruje, zdaniem Hutnikiewicza, Żeromski w swojej powieści? Wymień je. (3 p.)

10.2. Ojciec Baryki, który opowiada synowi o szklanych domach, mówi też, co jego zdaniem jest jedyną prawdziwą rewolucją. Wybierz poprawną odpowiedź. (1 p.)

A. walka o władzę	C. zniesienie nierówności społecznych
B. wynalazek techniczny	D. likwidacja bezrobocia

Zadanie 11. (2 p.)

Przeczytaj uważnie wypowiedź Stefana Żeromskiego i skonfrontuj ją z przytoczoną powyżej wypowiedzią Artura Hutnikiewicza.

[...] oświadczam krótko, iż nigdy nie byłem zwolennikiem rewolucji [...], a w *Przedwiośnie* najdotkliwiej potępiałem rzezie i kaźnie bolszewickie. Nikogo nie wzywałem na drogę komunizmu, lecz za pomocą tego utworu literackiego usiłowałem, o ile to możliwe, zabiec drogę komunizmowi, ostrzec, przerazić, odstraszyć.

(W odpowiedzi Arcybaszewowi i innym)

11.1. Przedstaw swoimi słowami stosunek Żeromskiego do rewolucji zaprezentowany w *Przedwiośnie*. (2 p.)

Zadanie 12. (7 p.)

Obejrzyj zamieszczoną tu ilustrację.

Ilustracja w: S. Żeromski, *Przedwiośnie*, 2018
| Wydawnictwo: Greg

12.1. Przedstaw sytuację z *Przedwiośnia* Żeromskiego, z którą związana jest ta ilustracja. (3 p.)

12.2. Zinterpretuj tę sytuację. Jaką funkcję pełni ona w powieści? (4 p.)

Zadanie 13. (1 p.)

Spośród podanych informacji wybierz tę, która dotyczy powieści Witolda Gombrowicza *Ferdydurke*.

- A. To powieść pisana prozą poetycką, w której spotkamy oniryczną wizję świata. Narratorem jest Jó-zio, przedstawiający swego ojca – Jakuba i mityczny czas dzieciństwa.
- B. To psychologiczna powieść prezentująca nie tylko realia międzywojennej Polski, ale też sugerująca pewien sposób oceny człowieka. Poszukując prawdy o sobie, powinniśmy, zdaniem autora, zastanowić się, czy dotrzemy do tej prawdy sami, czy też bliżsi niej są inni ludzie.
- C. Niektórzy piszą, że to antypowieść, bowiem nietrudno dostrzec w niej groteskę oraz zerwanie z tradycyjnymi wyznacznikami kompozycji tradycyjnej powieści. Autor próbuje w niej zaprezentować swoje widzenie człowieka, zniewolonego Formą, upupianego i przyprawiającego gębę innym, ale też podlegającego owemu procesowi przyprawiania gęby.

Zadanie 14. (4 p.)

Przeczytaj uważnie fragment wypowiedzi historyka literatury Jana Błońskiego i skonfrontuj jego słowa z fragmentem powieści Gombrowicza *Ferdydurke*.

Czego właściwie chce Gombrowicz, co nam zaleca? Niczego nie zaleca (albo zaleca chyłkiem i tylko niektórym, sobie podobnym). *Ferdydurke* nie jest powieścią (ani tym bardziej przypowieścią) z tezą. Pokazuje tylko, jak człowiek jest „zrobiony” albo jak go widzi pisarz, co w powieści wyjść musi na jedno. Właśnie ruch od przypadku do kształtu, od kaprysu do systemu, od poruszeń podświadomości do uspołecznionych reguł współistnienia ludzkiego, a więc od chaosu do formy – ten ruch nie tyle nawet kształtuje, ile wręcz stanowi człowieka. Ale w takim samym stopniu czyni to ruch odwrotny, który ocala różnicę, zmianę i wolność! Człowiek składa się nie tyle z ciała i duszy, ile z podświadomości i społeczeństwa, i właśnie działanie tych dwóch sił, zdolnych do niezliczonych przekształceń... „ucie-ra” w końcu jednostkę. Jeśli *Ferdydurke* cokolwiek wyklada, to zwłaszcza tę literacką antropologię, na którą pisarz czuje się niejako skazany. Taki jest człowiek – mniema Gombrowicz – i nie pozostaje nic innego, jak się w tym „mechanizmie” człowieczeństwa odnaleźć.

(Jan Błoński)

[...] istota ludzka nie wyraża się w sposób bezpośredni i zgodny ze swoją naturą, ale zawsze w jakiejś określonej formie i że forma owa, ów styl, sposób bycia nie jest tylko z nas, lecz jest nam narzucony z zewnątrz – i oto dlatego ten sam człowiek może objawiać się na zewnątrz mądrze lub głupio, krwawo lub anielsko, dojrzałe albo niedojrzałe, zależnie od tego, jaki styl mu się napatoczy i jak uzależniony jest od innych ludzi.

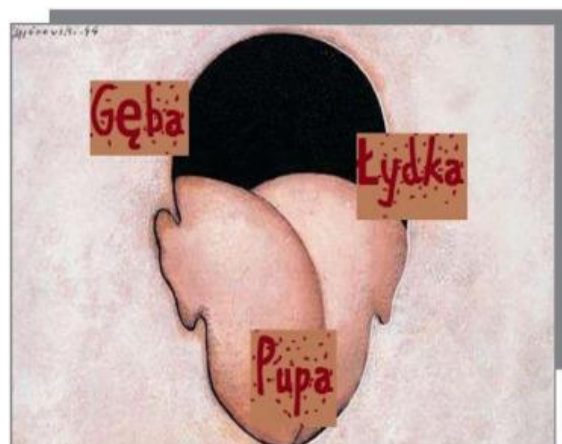
(Witold Gombrowicz, *Ferdydurke*)

- 14.1. Na podstawie treści obu fragmentów nazwij jednym słowem przedmiot zainteresowania Gombrowicza w *Ferdydurke*. (1 p.)

- 14.2. Jak wyjaśnisz twierdzenie Błońskiego, że Człowiek składa się nie tyle z ciała i duszy, ile z podświadomości i społeczeństwa. Skorzystaj z wypowiedzi Gombrowicza. (3 p.)

Zadanie 15. (3 p.)

Objaśnij znaczenie widocznych na ilustracji słów kluczy.

Kompozycja graficzna na podstawie
plakatu Mieczysława Górowskiego
| Z Czym To Się Czyta (YouTube)

Zadanie 16. Wyjaśnij dwa wybrane przez siebie pojęcia z podanych poniżej.

rewolucja obyczajowa, kultura masowa, totalitaryzm

Zadanie 17. Opisz założenia wybranej przez siebie grupy poetyckiej XX-lecia oraz podaj dwa nazwiska jej przedstawicieli.
